

**НОВАТА НАРЕДБА № 27 НА БНБ ЗА
СТАТИСТИКАТА НА ПЛАТЕЖНИЯ БАЛАНС,
МЕЖДУНАРОДНАТА ИНВЕСТИЦИОННА ПОЗИЦИЯ
И СТАТИСТИКАТА НА ЦЕННИТЕ КНИЖА – НОВИ
ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ЗАДЪЛЖЕНИТЕ ЛИЦА**

Христо Досев

Дипломиран експерт-счетоводител

Регистриран одитор

*Управляващ съдружник в „Досеви – консултации и одит”
ООД – Габрово*

Ключови думи:

Деклариране

Отчитане

*Предоставяне/Получаване
на финансов кредит*

*Откриване на сметки в
чужбина*

*Първоначална пряка
инвестиция*

*Емитиране на дългови
ценни книжа*

*Придобиване на ценни
книжа*

*Вземания/Задължения по
търговски кредити*

*Операции с
чуждестранни лица*

Резюме

Обикновено предприятията пренебрегват своите задължения по реда на Валутния закон. Част от изискванията са свързани с деклариране и отчитане на определени статистически данни, които са необходими на централната банка да изготвя платежния баланс на страната.

В тази връзка БНБ е издала Наредба № 27, чиято задача е да регламентира вида и начина на събираната статистическа информация.

Считано от 25 март 2014 година в Държавен вестник бе обнародвана нова Наредба № 27 за статистика на платежния баланс, международната инвестиционна позиция и статистиката на ценните книжа, която идва да замени досега действащата Наредба № 27 от 2003 година за статистика на платежния баланс.

В настоящата статия ще запознаем читателите с общите изисквания и новите моменти, с които следва да се съобразяват задължените лица.

Задължение на предприятията по Валутния закон

Обикновено, затрупани със спазването на редица срокове и изисквания по реда на счетоводното законодателство и материалните данъчни закони, предприятията съвсем очаквано биха изпаднали в ситуация да пропуснат да изпълнят някое задължение, вменено им по реда на друг нормативен акт или поднормативно изискване. Улисани в постоянно гонене на срокове и подаване на декларации във връзка с отчитане на разчетните си взаимоотношения с приходната агенция, изготвяне и подаване на информация за вътреобщностното движение на стоки, периодично подаване на статистическа информация към

териториалните бюра на Националния статистически институт, отчитане дейността пред контролни органи като Бюро по труда, привеждане в ред документация пред служби по трудова медицина в съответствие с изисквания за безопасни условия на труд, спазване изискванията на трудовото законодателство и изготвяне на периодични отчети и справки за нуждите на оперативното ръководство на предприятията, счетоводителите не могат да бъдат застраховани от пропуск по отношение спазването на изискванията по силата на Валутния закон. Имайки предвид, че един основен подзаконов нормативен акт към Валутния закон бе променен по време на годишното счетоводно и данъчно приключване, няма как да не очакваме масово същият да бъде нарушен или изпълнен неточно предвид приетите от Народното събрание промени в него. Става въпрос за Новата наредба № 27 на БНБ във връзка с изготвянето на платежния баланс на страната. Ето защо предмет на настоящия материал ще бъдат промените във въпросната наредба на БНБ, като основен акцент ще бъде поставен на принципните постановки на деклариране на обстоятелствата и текущото отчитане на същите по реда на валутното законодателство и изискванията на националната банка.

Като начало ще се опитаме да припомним и начертаем основните задължения на данъчно задължените лица, регламентирани по силата на нормативните текстове на Валутния закон.

Наред с основните изисквания, които урежда Валутният закон в лицето на:

- ✓ сделките и плащанията между местни и чуждестранни лица;
- ✓ презграничните преводи и плащания;
- ✓ сделките с чуждестранна валута по занятие
- ✓ сделките с благородни метали и скъпоценни камъни и изделия с и от тях по занятие, тяхното пренасяне през границата на страната и преработката им;
- ✓ пренасянето на парични средства през границата на страната включително и упражняването на валутен контрол,

валутният закон има за цел да уреди и принципните постановки на събирането, поддържането и предоставянето на статистическа информация за платежния баланс и международната инвестиционна позиция на страната.

Следва да се има предвид, че въпросната статистическа информация за нуждите на статистиката на платежния баланс не се събира единствено от доставчиците на платежни услуги (например банки, обменни бюра и други финансови институции), а се събира и от предприятия, чиито основен предмет на дейност не е свързан с банкова дейност. В този смисъл няма как да подминем изискването на чл. 8, ал. 1 от Валутния закон, според който Българската народна банка (БНБ) може да изисква от **всяко едно местно и чуждестранно лице** информация, която е от значение за платежния баланс и международната инвестиционна позиция на страната. В този смисъл алинея 2 на същия чл. 8 от Закона определя, че съответното лице е длъжно да предостави на БНБ необходимата за статистиката на платежния баланс и международната инвестиционна позиция информация **при спазване на изискванията за**

нейното съдържание, като нейното съдържание следва да се определи с Наредбата по реда на чл. 7, ал. 11 от Валутния закон. За местните юридически лица (ЮЛ) и Едноличните търговци (ЕТ) е важно да знаят, че по силата на чл. 10, ал. 1 от Валутния закон са длъжни да предоставят на БНБ исканите от нея статистически форми, посредством които да отчитат операциите си и вземанията си от и задълженията си към чуждестранни лица, както и преките си инвестиции в чужбина. Независимо от факта, че повечето предприятия приемат тези задължения като ненужно обременяване и допълнителна административна тежест на своята независима икономическа дейност, още в началото на материала ще обърнем внимание, че Валутният закон е предвидил специална административнонаказателна норма (чл. 19, ал. 2), посредством която подлежат на санкция онези юридически лица и еднолични търговци, които допуснат извършване на нарушение по чл. 7; чл. 8 и чл. 10, ал. 1 – т.е. нарушения на нормативните актове, определящи задължението за предоставяне на информация за целите на изготвяне на платежния баланс и международната инвестиционна позиция на Р. България.

Наредба № 27 на БНБ – подзаконовият нормативен акт, уреждащ реда на предоставяне на статистическа информация пред националната банка

Наредбата по реда на чл. 7, ал. 11 на Валутния закон за събиране на информация за нуждите на статистиката на платежния баланс се явява Наредба № 27 на БНБ. Считано от 01 април 2014 година тя е променена, като едновременно със съдържанието си тя получава и ново наименование – *Наредба № 27 на БНБ за статистиката на платежния баланс, международната инвестиционна позиция и статистиката на ценните книжа* (Наредбата). Същата бе обнародвана в ДВ, бр. 27 от 25.03.2014 година и отмени действащата до момента *Наредба № 27 за статистиката на платежния баланс*.

Новоприетата Наредба от една страна цели облекчаване на бизнеса, като въвежда нови прагове за отчитане на някои видове сделки и позиции на предприятията, но в същото време въвежда изисквания за отчитане и деклариране на сделки, които досега не са били отчитани, както е видно от самото ѝ наименование.

Деклариране и отчитане на статистически данни по реда на Наредба № 27 на БНБ

На деклариране и/или отчитане от страна на местните юридически лица (ЮЛ)¹ и еднолични търговци (ЕТ) подлежат следните видове сделки и позиции:

¹ В статията се разглеждат задълженията на обикновените търговски предприятия, без да се имат предвид задълженията на специфични лица като: банките, нотариусите, съдиите по вписванията, местните ЮЛ, принадлежащи към институционален сектор „Финансови предприятия”, инвестиционните посредници, доставчиците на платежни услуги, министерствата и държавните агенции.

I. Сделки за предоставяне на финансови кредити между местни ЮЛ или ЕТ и чуждестранни лица

1. Деклариране

Както досега на деклариране пред БНБ чрез попълването на Декларация – форма СПБ-1 подлежат сключените договори за предоставяне или получаване на финансови кредити с чуждестранни лица в размер **равен на или надвишаващ 50 000 лева** или тяхната равностойност в чуждестранна валута. Декларацията следва да се подаде в срок до 15 работни дни от датата на сключване на споразумението, като същата може да се подаде на хартиен носител или по електронен път². В случай на промяна на декларираните обстоятелства следва да се подаде коригираща Декларация – форма СПБ-1, която отново се подава в срок до 15 работни дни от датата на настъпилата промяна.

2. Отчитане

Всички лица, които са декларирали сделки за сключени финансови кредити с чуждестранни лица в размер равен на или надвишаващ 50 000 лева, следва до **приключване на кредита** да подават отчетни форми за движенията по него. Задължението за подаване на отчетни форми е:

- ❖ **Годишно** – то важи за лицата, които са декларирали сключени договори за кредит **в размер от 50 000 до 500 000 лева**. В този случай ЮЛ или ЕТ следва да подадат отчетна форма СПБ-4А в срок до 20 януари на годината, следваща отчетната. Формата може да се подава по електронен път или на хартиен носител.

Внимание! Годишната форма СПБ-4А се подава и от лицата, които са декларирали получени или предоставени финансови кредити в размер по-малък от 50 000 лв. до 31 декември 2009 г. Срокът за нейното представяне пред БНБ е до 31 януари на годината, следваща отчетната година.

- ❖ **Тримесечно** – тримесечната статистическа форма за отчитане на финансовите кредити – СПБ-4 се подава за операциите, остатъците и другите промени в размера на финансовия кредит, **когато към момента на декларирането на кредита размерът му е равен или надвишава 500 000 лева**. В случай че първоначално кредитът е бил в размер по-малък от 500 000 лева, но впоследствие бъде увеличен и премине този праг от началото на годината, следваща годината, в която е настъпила промяната, този кредит също следва да се отчита на тримесечия. Отчетната форма СПБ-4 се подава в БНБ в срок до 15-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие, а тази за четвъртото тримесечие – в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната година. И тази отчетна форма може да се подава на хартиен носител или по електронен път.

² Подаването на декларации и отчетни форми по електронен път влиза в сила от 01.07.2014 г.

II. Откриване на сметки в чужбина

1. Деклариране

В срок до 15 работни дни от откриване на сметки в чужбина местните ЮЛ или ЕТ са длъжни да подадат пред БНБ Декларация – форма СПБ-2, като подаването може да стане или на хартиен носител, или по електронен път. В същия срок се подава и коригираща декларация, в случай че са променени условията по сметката. В случай че лицето е открило повече от една сметка, то следва да подаде отделна форма СПБ-2 за всяка отделна сметка.

2. Отчитане

След откриване на сметка в чужбина лицата следва да подават тримесечни статистически форми СПБ-5 до закриването ѝ, в които се посочват салдата и начислените и изплатени лихви по сметката. Форма СПБ-5 се подава в срок до 20-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие, а тази за четвъртото тримесечие се подава в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната година. Възможни са два начина за подаване на формата – на хартиен носител или по електронен път.

III. Извършване на първоначална пряка инвестиция в чужбина

Понятието „пряка инвестиция” е пояснено в допълнителните разпоредби на Валутния закон. Съгласно § 1, т. 10 от допълнителните му разпоредби под „пряка инвестиция“ се разбира:

- а) придобиване в търговско дружество на икономическа територия, различна от тази на инвеститора, на права на съдружник с неограничена отговорност или на дялово участие, което дава право на 10 и над 10 на сто от броя на гласовете в общото събрание или от капитала на дружеството;
- б) създаване на търговско дружество на икономическа територия, различна от тази на инвеститора;
- в) предоставяне на заем с цел пряка инвестиция по букви „а” и „б” или свързана със споразумение за участие в разпределяне на печалба;
- г) допълнителна инвестиция към инвестицията по буква „а” или „б”;
- д) придобиване на недвижим имот на икономическа територия, различна от тази на инвеститора.

1. Деклариране

Всяко местно ЮЛ или ЕТ, който извърши първоначална пряка инвестиция, следва в срок до 15 работни дни да декларира това обстоятелство пред БНБ чрез подаване на хартиен носител или по електронен път на Декларация – форма СПБ-3.

2. Отчитане

След деклариране на пряка инвестиция в чужбина съответното лице следва да подава следните форми пред БНБ:

- ❖ Отчетна форма СПБ-7, представляваща тримесечен отчет за извършени преки инвестиции в чужбина без тези в недвижими имоти. Формата се подава в срок до 20-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие, а за четвъртото тримесечие на годината – до 25 януари на годината, следваща отчетната година, на хартиен носител или по електронен път.
- ❖ Отчетна форма СПБ-7А – с нея се декларира прекратяването на декларирана пряка инвестиция в чужбина. Подава се еднократно в срок до 15 работни дни от настъпване на съответното обстоятелство на хартиен носител или по електронен път.
- ❖ Отчетна форма СПБ-7Б – представлява годишна форма за отчитане на преките инвестиции в недвижими имоти. Тя се подава в срок до 20-и януари на годината, следваща отчетната, на хартиен носител или по електронен път.

IV. Емитиране на дългови ценни книжа на вътрешен или външен пазар

1. Деклариране

Всяко местно ЮЛ или ЕТ, което емитира дългови ценни книжа, следва в срок до 15 работни дни да подаде пред БНБ Декларация-форма СПБ-9. Ако емисията е на външен пазар, заедно с форма СПБ-9 еднократно се подава форма СПБ-9Б инвеститорите на първичен пазар. Декларация-форма СПБ-9 се подава на хартиен носител или по електронен път, а СПБ-9Б само по електронен път (считано от 01.01.2015 година).

2. Отчитане

Всички лица, които са декларирали емисия на дългови ценни книжа на външен или вътрешен пазар, следва да отчитат на тримесечие:

- ❖ Продажбата на допълнителни количества от дългови ценни книжа чрез форма СПБ-9В;
- ❖ Амортизационните плащания по дълговите ценни книжа чрез подаването на форма СПБ-9Г;
- ❖ Лихвените плащания по дълговите ценни книжа чрез форма СПБ-9Д.

Посочените отчети се подават до падежа на емисията в срок до 15-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие, а за последното тримесечие – в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната година. Подават се само по електронен път (считано от 01.01.2015 година).

V. Придобиването на ценни книжа без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник

1. Деклариране

Всички местни ЮЛ и ЕТ, които придобият ценни книжа без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник, следва да

декларират това обстоятелство пред БНБ в срок до 15 работни дни от настъпването му. Декларирането става чрез подаване на Декларация-форма СПБ-10, като едновременно с нея трябва да се подаде и – първоначален отчет за активите на местни лица в ценни книжа, придобити без посредничество на местно лице – инвестиционен посредник – форма СПБ-10А. Характерното за тази декларация е, че с една форма СПБ-10 може да се отчете придобиването на ценни книжа от няколко емисии. Формата може да се подава на хартиен носител или по електронен път.

2. Отчитане

Всички лица, декларирали придобиване на ценни книжа без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник, следва ежемесечно да се отчитат пред БНБ чрез подаване на форма СПБ-10А – Месечен отчет за активите на местни лица в ценни книжа, придобити без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник. Отчитането продължава до момента на падежиране/обратно изкупуване или смяна на собствеността на ценните книжа. Срокът за подаване на форма СПБ-10А е до 10-о число на месеца, следващ отчетния. Формата се подава само по електронен път (след 01.01.2015 година).

VI. Вземания от чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити

1. Деклариране

Възникването на вземания от чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, не подлежи на специално деклариране пред БНБ без значение какъв е размерът на тези вземания.

2. Отчитане

Когато дадено ЮЛ или ЕТ има вземания от чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, и общата сума на тези вземания към началото или към края на отчетното тримесечие е равна на или надвишава 200 000 лева, или тяхната равностойност в чуждестранна валута, съответното ЮЛ или ЕТ следва да се отчита за тримесечието чрез подаване на статистическа форма СПБ-6А. Срокът за представяне на формата пред БНБ е до 20-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие, а за четвъртото тримесечие се подава в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната. Формата може да се подаде на хартиен носител или по електронен път.

VII. Задължения към чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити

1. Деклариране

Възникването на задължения към чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, не подлежи на специално деклариране пред БНБ без значение какъв е размерът на тези задължения.

2. Отчитане

Когато дадено ЮЛ или ЕТ има задължения към чуждестранни лица по търговски кредити и по други сделки, които не са финансови кредити, и общата сума на тези задължения към началото или към края на отчетното тримесечие е равна на или надвишава 200 000 лева, или тяхната равностойност в чуждестранна валута, съответното ЮЛ или ЕТ следва да се отчита за тримесечието чрез подаване на статистическа форма СПБ-6Б. Срокът за представяне на формата пред БНБ е до 20-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие, а за четвъртото тримесечие се подава в срок до 25 януари на годината, следваща отчетната. Формата може да се подаде на хартиен носител или по електронен път.

VIII. Операции с чуждестранни лица, свързани с услуги, възнаграждения и безвъзмездни постъпления и плащания

1. Деклариране

Това са операции, които не подлежат на деклариране и регистриране пред БНБ чрез декларация – форма.

2. Отчитане

Посочените операции подлежат на отчитане пред БНБ само от лица, които са уведомени писмено от подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банково”, или от упълномощено от него лице, че съответното ЮЛ или ЕТ попада в обхвата на извадката за статистическо отчитане. Формата за отчитане е СПБ-11 и се подава на тримесечие в срок до 20-о число на месеца, следващ отчетното тримесечие, а за четвъртото тримесечие срокът за представяне на отчетната форма е до 25 януари на годината, следваща отчетната. Отчетите могат да се подават на хартиен носител или по електронен път.

В случай че с горепосочените статистически форми се отчитат повече от 5 декларирани по чл. 6 от Наредба № 27 сделки (финансови кредити над 50 000 лева; открити сметки в чужбина; преки инвестиции в чужбина; емитирани дългови ценни книжа и придобити ценни книжа без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник) или когато има повече от пет записа в отчетите за вземания от чуждестранни лица, задължения към чуждестранни лица или по операции с чуждестранни лица, свързани с услуги, възнаграждения и безвъзмездни постъпления и плащания, следва да се подават само по електронен път.

Указание на БНБ № 41345/25.03.2014 година за предоставяне на информация за статистиката на платежния баланс, международната инвестиционна позиция и статистиката на ценните книжа

Задължените лица могат да се облагодетелстват от подробното и изчерпателно указание, което БНБ, на основание § 5 от Преходните и заключителни разпоредби от Наредбата, издава във връзка с коректното и

правилно прилагане на разпоредбите на Наредба № 27. Посредством него в систематично подреден вид са посочени:

- Общите промени в Наредба № 27 на БНБ;
- Преглед на нормативните изисквания, по отношение на които се изготвя съответната статистическа отчетност и съответно се изисква статистически данни от задължените лица;
- Описание на отчетните форми, посредством които БНБ събира различна информация;
- Изменения и допълнения на формите – декларации и отчетните статистически форми по Наредба № 27 на БНБ, в сила от 1 април 2014 година;
- Нови форми – декларации и отчетни статистически форми, в сила от 1 април 2014 година;
- Образци на всички статистически форми и декларации по Наредба № 27 на БНБ.

Формулярите на статистическите форми и декларации също така са публично достъпни и могат да се намерят на интернет сайта на БНБ на интернет адрес:

<http://www.bnb.bg/Statistics/StReportingForms/StRFLegalEntitiesAndSP/index.htm>

Изменения и допълнения на формите СПБ в резултат на приемане на новата Наредба № 27 на БНБ, в сила от 1 април 2014 година

◆ ФОРМА СПБ-1

Към събираните данни за местното лице са добавени: пощенски код, правна форма, представляващо лице, дата на създаване и държава на обслужващата банка.³

Добавена е нова точка, с която се събира информация за гаранцията по кредита (ако има такава), като по отношение на вида на кредита са изключени: Прехвърляне на вземания по финансов кредит и Встъпване в дълг по финансов кредит, а е добавен като възможен вариант Овърдрафт.

Досегашната т. 2. Вид кредитополучател/кредитор (местно лице) е заменена с 6. Тип кредитор/кредитополучател (чуждестранно лице), като в нея се описва връзката (или липсата на връзка) между двете страни по кредита.

Не се събира информация за целта на кредита, а е предоставена възможност, при необходимост, за вписване на свободен текст в точка Коментар.

Не се изисква вписване на адреса на чуждестранното лице кредитор/кредитополучател, а само неговата държава на резидентност и държавата на неговата крайна контролираща единица.

³ Подробните данни за местното лице се подават в БНБ еднократно при първоначална регистрация или при промяна на вече декларираните обстоятелства.

Добавена е нова точка, в която се избира институционалния сектор⁴ на чуждестранното лице.

◆ ФОРМА СПБ-2

Към събираните данни за местното лице са добавени: пощенски код, правна форма, представляващо лице, дата на създаване, обслужваща банка и държава на обслужващата банка.

Не се изисква вписване на адрес на управление и тип на чуждестранното лице, при което е открита сметката, а само наименование и държава на резидентност.

Добавена е нова точка, в която се описва връзката (или липсата на връзка) между местното лице – титуляр на сметката и чуждестранното лице, при което е открита сметката.

Добавена е нова точка, в която се избира институционалния сектор на чуждестранното лице.

Вече се събират данни за срочност (Краткосрочна или Безсрочна/Дългосрочна) и прехвърляемост на сметката (Прехвърляема/Непрехвърляема).

Добавена е нова точка, с която се събира статистическа информация за лихвения процент по сметката.

◆ ФОРМА СПБ-3

Към събираните данни за местното лице са добавени: пощенски код, правна форма, представляващо лице, дата на създаване, обслужваща банка и държава на обслужващата банка.

По създаване на търговско дружество в чужбина вместо размера на учредителната вноска следва да се посочи записания капитал и процентното участие в капитала на местното лице – инвеститор в дружеството в чужбина.

Добавена е нова точка, събираща информация дали участието се осъществява чрез дялове, акции, друг вид участие, или дружеството е без уставен капитал. При участие чрез акции се посочва техния ISIN код, дали са котираны (и на коя фондова борса), или са не котираны.

Чуждестранно лице, в което е извършена инвестицията, вече се посочва само с наименованието, държавата на седалище и номер в съответния търговски регистър или друг официален регистър на чуждестранното лице.

С нова точка се събира информация за институционалния сектор на чуждестранното лице.

⁴ Съгласно Секторен класификатор по ECC 2010.

◆ ФОРМА СПБ-9 (досега Форма СПБ-9А)

Преди измененията декларирането на емитираните ценни книжа в чужбина се извършваше с Декларация-форма СПБ-1. С промените във Валутния закон и Наредба 27 на БНБ се изисква деклариране на емисиите на дългови ценни книжа на вътрешен и на външен пазар.

По отношение на Местното лице – емитент към събираните данни са добавени: пощенски код, правна форма, представляващо лице, дата на създаване, обслужваща банка и държава на обслужващата банка.

Наред с досега събираната Основна информация за емисията са добавени следните характеристики CUSIP/SEDOL код (при наличие) и CFI класификация.

Изисква посочването на лихвената конвенция. При обратно изкупуване на емисията се изисква отчитане на цената на обратно изкупуване.

Добавени са и следните характеристики на емитираните дългови ценни книжа: Обикновена/Привилегирована, Поименна/На приносител; Налична/ Без-налична; Подчинена; Частно пласиране; Винкулирана; Ипотечна.

На деклариране подлежи и информация за: борсов код и дата на борсова регистрация, банка довереник и поемател на емисията.

◆ ФОРМА СПБ-10

Преди измененията на Валутния закон и Наредба 27 на БНБ придобиването на ценни книжа без посредничеството на местен инвестиционен посредник се декларираше чрез Декларация – форма СПБ-2. С измененията на Наредба 27 и Указанията към нея се въвежда отделна Декларация – форма СПБ-10 при придобиване на ценни книжа без посредничеството на местно лице – инвестиционен посредник.

Към събираните данни са добавени: пощенски код, правна форма, представляващо лице, дата на създаване, обслужваща банка и държава на обслужващата банка.

По отношение на сделката се изисква предоставянето на следната информация: ISIN код на ценната книга (ценните книги), дали придобиването е извършено чрез чуждестранен посредник, или без такъв, държавата на контрагента по сделката и датата на сделката. В коментарно поле е дадена възможност за предоставяне на допълваща информация за сделката в свободен текст.

◆ ФОРМА СПБ-4

За местното лице се посочва вече само неговото наименование и ЕИК/Код по БУЛСТАТ.

При отчитането на операциите по кредита през месеците на отчетното тримесечие не се докладва обслужващата банка и са добавени кодове: Опрощаване на дълг; Встъпване в дълг; Прехвърляне на дълг; Едностранно отписване на дълг; Прихващане срещу насрещни задължения (вземания);

Канцелиране на главници; Канцелиране на лихви; Плащане на такси и комисионни; Удържани данъци при източника; Начислена наказателна лихва.

◆ **ФОРМА СПБ-5**

Вече не се изисква предоставяне на информация за движенията (постъпления и плащания) по сметките в чужбина, а само за салдото в началото и в края на отчетното тримесечие и начислените и фактически изплатени лихви по сметката.

За местното лице се посочва вече само неговото наименование и ЕИК/Код по БУЛСТАТ.

◆ **ФОРМА СПБ-6А**

Към събираните данни за местното лице са добавени: пощенски код, правна форма, представляващо лице, дата на създаване, обслужваща банка и държава на обслужващата банка.

Изисква се нова информация за: Сектор на чуждестранното лице; Матуритет на вземането; Тип на промяната; Поемане на вземане; Прехвърляне на вземане; Отписване на вземане; Преструктуриране на вземане; Промяна в типа и/или сектора на чуждестранното лице; Промяна в държавата на контрагента; Промяна в срока на вземането; Продажба на вземане; Други промени, различни от изплащане и Увеличение/намаление в хиляди валутни единици – стойност на промяната.

◆ **ФОРМА СПБ-6Б**

Към събираните данни за местното лице са добавени: пощенски код, правна форма, представляващо лице и дата на създаване.

Добавени са следните характеристики за събиране на информация: Сектор на чуждестранното лице; Матуритет на вземането; Промени във вземането, несвързани с изплащане; Тип на промяната и Увеличение/намаление в хиляди валутни единици – стойност на промяната.

◆ **ФОРМА СПБ-7**

За местното лице се посочва вече само неговото наименование и ЕИК/Код по БУЛСТАТ. Отпада изискването за предоставяне на статистическа информация за участие на чуждестранни лица в регистрирания капитал на местното лице в края на тримесечието.

◆ **ФОРМА СПБ-8**

За местното лице се посочват вече неговите име и фамилия и ЕГН/ЛНЧ. Добавена е информация за Матуритет на вземането/задължението.

По отношение на типа на вземанията са добавени и вземанията по ценни книжа, придобити без посредничеството на местно лице – инвестиционен

посредник. Изисква се и посочването на ISIN кодовете на притежаваните ценни книжа.

◆ ФОРМА СПБ-9Б

За местното лице – емитент се посочва вече само неговото наименование и ЕИК. Броят на докладваните данни е само от 4 характеристики, които са: Държава на инвеститора, Институционален сектор на инвеститора, позиция на инвеститора по общ номинал и по пазарна цена.

◆ ФОРМА 10-А

Досегашната Форма СПБ-10 „Отчет за активите на местни лица, водени при чуждестранен инвестиционен посредник“.

За местното лице се посочва вече само неговото наименование и ЕИК/Код по БУЛСТАТ.

Наред с досега събираната информация са добавени следните характеристики: Безвъзмездно придобити ценни книжа; Вид на стойността (брой или номинал); информация за средната пазарна цена и пазарната цена в края на отчетния период и котировъчната база.

◆ ФОРМА СПБ-11

Към събираните данни за местното лице са добавени: пощенски код, правна форма, представляващо лице и дата на създаване.

Увеличена е детайлността на събираните статистически данни за търговията с услуги от 51 на 65 позиции. Не се изисква вече предоставяне на детайлна информация за строителните услуги.

Забелязва се фактът, че счетоводителите у нас масово пренебрегват своите задължения, регламентирани с Наредба № 27 на БНБ. Обикновено това им поведение се осланя на ниския административен контрол по налагане на санкции за неспазване изискванията на Наредбата. Ние обаче като професионалисти сме длъжни да обърнем внимание на всички негативни последици от това. В този смисъл ще напомним на читателите, че всички задължени лица, изброени по-горе, носят административно наказателна отговорност по реда на чл. 19, ал. 2 от Валутния закон за непопълнени и неподадени декларации и формуляри. В случай на установяване на административно нарушение на същите може да им бъде наложена имуществена санкция в размер от 2 000 до 10 000 лева, а при повторно нарушение размерът на санкцията е от 4 000 до 20 000 лева. Актовете за установяване на нарушенията се съставят⁵ от оправомощени от управителя на БНБ длъжностни лица, а наказателните постановления се издават от управителя на БНБ или от оправомощени от него длъжностни лица.

⁵ Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН).

**THE NEW ORDINANCE NO. 27 ON THE BALANCE OF PAYMENT
STATISTICS, INTERNATIONAL INVESTMENT POSITION AND
SECURITIES STATISTICS – NEW LIABILITIES OF THE LIABLE
PERSONS**

Hristo Dosev

Certified Public Accountant, registered Auditor

Managing Partner at “Dosevi – consultations and audit” LTD – Gabrovo.

Key words:

Summary

Declaring

Reporting

*Lending/getting
financial credit*

*Opening bank accounts
in foreign country*

Initial direct investment

*Issuance of debt
securities*

Acquisition of securities

*Receivables/liabilities
on trade credits*

*Operations with foreign
persons/entities*

Usually companies ignore their obligations under the Currency law. Part of the requirements are related with declaring and reporting of certain statistical data, which are necessary to the Bulgarian central bank to prepare the payment balance of the country.

In this regard, BNB has issued Ordinance № 27, whose task is to regulate the type and manner of collecting statistical information.

As of 25th of March 2014 in Official Gazette was published the new Ordinance No. 27 on the Balance of Payment Statistics, International Investment Position and Securities Statistics, which is coming to replace the current Ordinance No. 27 from 2003 on the Balance of Payment Statistics.

In this article we will make the readers acquaint with the common requirements and the new moments of the Ordinance, which must be observed from the liable persons.